Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀκοιμησία ἡ, *Λεξ.* Ἠπίτ. *ἀϝ'μησιὰ* Ἤπ. (Χουλιαρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀκοίμητος*. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. ἀ- στερητ. **1 β.**

Τὸ νὰ εἶναί τις ἀκοίμητος, τὸ νὰ μὴ δύναται νὰ κοιμηθῇ, ἀυπνία, ἀγρυπνία: *Τοὺν ἔφαϊ ἡ ἀϝ'μησιὰ κὶ τοὺ νύχτ', δὲν ἔχ' κοιμ'σιὰ κὶ 'λαρουμὸ* (καταπράυνσιν, καθησύχασιν).

ἀκοίμητος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Οἰν. Τραπ.) *ἀτσοίμητος* Εὔβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ. Κύμ. κ. ἀ.) Κύθν. Μέγαρ. κ. ἀ. *ἀκοίμ'τους* Λέσβ. *ἀκοίμιστος* Ζάκ. Θήρ. Κύπρ. Πάξ. (Ἀπύρανθ. Γαλανάδ.) Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) κ. ἀ. *ἀκοίμιγος* Πόντ. (Κερασ.) κ. ἀ. *ἀτδοίμιγος* Πόντ. (Ὄφ.) *ἀκοίμιχτος* Πόντ. (Κερασ.)

Τὸ ὀρχ. ἐπίθ. *ἀκοίμητος*, παρ' ὃ καὶ μεταγν. *ἀκοίμιστος*.

1) Ὁ μὴ κοιμώμενος ἢ ὁ μὴ κοιμηθείς, ἄυπνος, ἐγρηγορὼς κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Ὄφ. Τραπ.): *Ἀπόψε ἔμεινα ἀκοίμητος ὅλη νύχτα, ἤμουν ἄυπνος* κοιν. *Κοιμισμένος κι ἀκοίμιστος ἤμουν κ' ἤκουσα τὸ χτύπο* Ἀπύρανθ. *Ἀκοίμιστη 'μ' ἀπόψε καλὰ καλά, τὸ παιδί μου 'τον ἀνούβορο καὶ δὲν ἐβούλλωσα μάτι ὅλη νύχτα* αὐτόθ. *Καθότανε ἀτσοίμητη* Μέγαρ. *Τὸ μωρὸν ἀκοίμιγον ἔν'* Κερασ. Συνών. *ἄυπνος, ξυπνός*. **2)** Μεταφ. ὁ ἀεὶ ὑφιστάμενος, ὁ ὑπάρχων ἀδιαλείπτως ΔΣολωμ. 196 καὶ 273: Ποίημ.

Τὸ σιγὸ τὸ κυματάκι . . . . . .
. . . τὸ ἀνθοδροσοστολίζει | μὲ τ' ἀκοίμητα νερὰ
ἔνθ' ἀν. 196

Ἀκοίμητή 'σαι, ποῦ ποτέ, βροντή, δὲν ἡσυχάζεις;

αὐτόθ. 273. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Αἰσχύλ. Προμ. 138 κέξ. «τοῦ περὶ πᾶσάν θ' εἱλισσομένου | χθόν' ἀκοιμήτῳ ρεύματι παῖδες | πατρὸς Ὠκεανοῦ». **3)** Ὁ διαρκῶς καίων, ἄσβεστος.' (α) Ἐπὶ διαρκῶς ἀνημμένης κανδήλας τῆς ἁγίας τραπέζης ἢ ἐπὶ τῆς κανδήλας, τὴν ὁποίαν οἱ εὐσεβέστεροι τῶν Χριστιανῶν διατηροῦν ἐν τῷ εἰκονοστασίῳ τῆς οἰκίας των ἄσβεστον κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Τραπ.): *Ἀκοίμητο καντήλι* κοιν. *Ἀκοίμητο καντήλι ἠτ-τάηκα 'ς τὸν ἅι-Φανούριο γιὰ νὰ μοῦ φανερώσῃ τὴν προβατῖνα μου* (*ἠτ-τάηκα* = ἔταξα) Θήρ. *Ἀκοίμιστον ἔν' ἡ καντήλα* Τραπ. *Ἐγὼ ἔχω πάντα τὴν καντήλα μου ἀκοίμιστην* Κύπρ. *Εἶδα τὴν κάμαρα τοῦ καπετάνιου ὁμορφοστολισμένη μὲ τὸν ἅγιο-Νικόλα ψηλὰ καὶ τὸ καντήλι του ἀκοίμητο* ΑΚαρκαβίτσ. Λόγ. πλώρ. 36. || Φρ. *Καντήλι ἀκοίμητο* (ἐπὶ τοῦ διαρκῶς καὶ ἐπιμελῶς ἐργαζομένου) Θρᾴκ. *Ἀκοίμητο τὸ βαστᾷ* (κατὰ παράλειψιν τοῦ προσδιοριζομένου καντήλι, ἐπὶ χαρτοπαίκτου καὶ οἰνοπότου ἀδιαλείπτως κατεχομένου ὑπὸ τοῦ πάθους αὐτοῦ) Σύμ. Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Στράβ. 9,396 «ἄσβεστος λύχνος». (β) Ἐπὶ τοῦ κανδηλίου τοῦ ἀναπτομένου εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ἀποθανόντος ἢ ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἐπὶ χρόνον τινὰ Αἴγιν. Πελοπν. Στερελλ. (Ἀράχ.)

(γ) Ἐπὶ λαμπάδος, ἡ ὁποία ἀνάπτει μὲν διαρκῶς, ἀλλὰ δὲν φθίνει, διότι ἀνανεοῦται ἑκάστοτε τεμάχιον κηροῦ πρόσθετον παρὰ τὴν θρυαλλίδα Ἄθ.: *Ἀκοίμητη λαμπάδα*

(δ) Ἐπὶ φωτὸς ἀσβέστου ΑΒαλαωρ. Ἔργα 2,208: Ποίημ.

Οὔτε τὸ φῶς τὸ ἀκοίμητο ποῦ 'ς τὸ πλευρό σου χύνει
αὐτό μας τὸ περήφανο, τὸ φλογερὸ καμίνι;

Ἡ χρῆσις καὶ μεσν. **4)** Τὸ οὐδ. *ἀκοίμητο* οὐσ., λαμπὰς χονδρὴ μὲ λεπτὴν θρυαλλίδα μὴ καταναλίσκουσα πολὺν κηρὸν καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ πολὺν χρόνον διαρκοῦσα Ἄθ.

ἀκοῖν τό, Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀκοή*.

Ὁ κρόταφος: *Τὰ ἀκοῖα μ' πονοῦν.*

ἀκοινωνησία ἡ, λόγ. κοιν. *ἀκοινωνησιὰ* Πελοπν. (Καλάβρυτ.) κ. ἀ. *ἀϝ'νουθ'σιὰ* Ἴμβρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀκοινώνητος*. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. ἀ- στερητ. **1 β.** Πβ. Θησαυρ. καὶ ESophocles Greek Lexic. ἐν. λ.

1) Τὸ νὰ εἶναί τις ἀκοινώνητος, ἡ ἀποφυγὴ τῆς μετ' ἄλλων ἐπικοινωνίας καὶ ἀναστροφῆς. **2)** Ἀπαγόρευσις μεταλήψεως τῶν ἀχράντων μυστηρίων ὡς ἐκκλησιαστικὴ ποινὴ εἰς βαρέως ἁμαρτήσαντα Ἴμβρ.: *Δοὺν ἔρριξι ἡ ξουμουλόγους τρία χρόνια ἀϝ'νουθ'σιά.*

ἀκοινώνητος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Οἰν. κ. ἀ.) *ἀκοινώνιστος* Πόντ. (Τραπ.) *ἀτσοινώνιστος* Εὔβ. (Αὐλωνάρ. Κονίστρ.) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) *ἀκοινώνιγος* Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) *ἀκοινώνητε* Τσακων.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. *ἀκοινώνητος*. Τὸ *ἀκοινώνιστος* ἐκ τοῦ *κοινωνίζω*, δι' ὃ ἰδ. *κοινωνῶ*.

1) Ὁ μὴ κοινωνικός, ὁ ἀποφεύγων τὴν μετ' ἄλλων ἐπικοινωνίαν καὶ ἀναστροφήν, ὁ ζῶν βίον μονήρη κοιν.: *Ἄνθρωπος ἀκοινώνητος. Γυναῖκα ἀκοινώνητη* κοιν. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Πλάτ. Νόμ. 774a «ἂν δ' ἄρα τις μὴ πείθηται ἑκών, ἀλλότριον δὲ αὐτὸν καὶ ἀκοινώνητον ἐν τῇ πόλει ἔχῃ». Συνών. *ἀγειτόνευτος, ἀγειτονίαστος, μονόχνοτος*.

2) Ὁ μὴ κοινωνήσας τῶν ἀχράντων μυστηρίων, ὁ μὴ μεταλαβὼν τῆς θείας κοινωνίας κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἰν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. *Ἀπέθανε ἀκοινώνητος* κοιν. Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Ἀθανάσ. 2,704a (Migne P. G. τόμ. 26) «ἀκοινωνήτους δὲ πεποιήκασιν Ἀστέριον, Εὐσέβιον κτλ.»

ἀκοίταχτος ἐπίθ. Βιθυν. Ἤπ. Κρήτ. Πελοπν. (Κορινθ. Λακων.) Χίος κ. ἀ. —*Λεξ.* Λάουνδ. *ἀκοίταχτους* Θρᾴκ. Ἤπ. Μακεδ. *ἀκοίταγος* Κεφαλλ. κ. ἀ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **κοιταχτός* < *κοιτάζω*.

1) Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον δὲν ἐκοίταξέ τις, ὁ μὴ τυχὼν φροντίδος καὶ ἐπιμελείας ὑπό τινος, ὁ παραμεληθείς, ὁ ἀπεριποίητος, συνήθως ἐπὶ γερόντων καὶ ἀσθενῶν ἔνθ' ἀν.: *Τὸν ἄφηκαν ἀκοίταχτο καὶ πέθανε* Χίος *Ἀκοίταχτος ἤμεινένε καὶ κατήρτενε* (κατεβλήθη σωματικῶς) αὐτόθ. *Τὸν κύρι τους τὸν ἀφήκανε ἀκοίταχτο, τί χαῖρι νὰ δροῦνε;* Βιθυν. *Ἀφίνει τὸν πατέρα της ὅλως διόλου ἀκοίταχτο* Κρήτ. *Ἄρρωστος ἀκοίταχτος* Ἤπ. Συνών. *ἀγύρευτος* **4.** **2)** Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον δὲν δύναταί τις νὰ κοιτάξῃ ἕνεκα τῆς ἐξαιρετικῆς καλλονῆς του (ὡς δηλονότι δὲν δυνάμεθα νὰ προσβλέπωμεν τὸν ἥλιον) Πελοπν. (Κορινθ.): *Γυναῖκα ἀκοίταχτη. Κορίτσι - παιδὶ ἀκοίταχτο.*

ἀκόκκαλος ἐπίθ. Σάμ. Χηλ. *ἀκόκκαλους* Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Εὐρυταν.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. *κόκκαλο*.

Ὁ ἄνευ ὀστῶν. Αἰνίγμ.: *Ἄμαλλους κι ἀκόκκαλους κὶ 'ς τοὺ ρουμάθ' βόσκει* (ὁ φθεὶρ) Σάμ. *Ἀκόκκαλους κι ἄφουνους τὴ θάλασσα πιρνάει* (ἡ πεταλούδα) Αἰτωλ. *Ἀαίματους κι ἀκόκκαλους πιρνάει* (συνών. τῷ προηγουμένῳ) Εὐρυταν. *Ἀγαίματος κι ἀκόκκαλος τὴ θάλασσα περνάει* (συνών. τῷ προηγουμένῳ) Χηλ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ